

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Οι συνθήκες που καθορίζουν σύνορα δεν λήγουν...»

Συνθήκη της Λωζάννης. Υπεγράφη ύστερα από έναν καταστροφικό παγκόσμιο πόλεμο, το 1923, με στόχο την αποκατάσταση της ειρήνης. Και όπως υπογράμμισε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου, κηρύσσοντας την έναρξη του διεθνούς συνεδρίου για τα 100 χρόνια από τη Συνθήκη της Λωζάννης που διοργανώνουν το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το **Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής**, «είναι πράγματι μια συνθήκη - ορόσημο, η οποία καθιέρωσε τα εθνικά σύνορα στη γειτονιά μας και στη Μέση Ανατολή» δημιουργώντας ένα σταθερό πλαίσιο, «το οποίο εξακολουθεί να αποτελεί πυλώνα ειρήνης στην περιοχή». Μία συνθήκη η οποία έδειξε ανθεκτικότητα, αφού η κράτη που την υπέγραψαν ως συνθήκη για την καθορισμό των συνόρων και της εδαφικής κυριαρχίας επιδίωξαν σταθερότητα και οριστικότητα.

Το συνέδριο έχει στόχο έναν σε βάθος διεθνή διεπιστημονικό διάλογο για τη Συνθήκη και τις προβλέψεις της, για τη σημασία της σήμερα και για τη συμβολή της στην εξέλιξη των σχέσεων Ελλάδας - Τουρκίας καθώς και των διεθνοπολιτικών συσχετισμών στην ευρύτερη περιοχή.

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναφέρθηκε ιδιαίτερα και στην υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών που προέβλεπε η Συνθήκη ανάμεσα σε Ελλάδα και Τουρκία, χαρακτηρίζοντάς την ως ένα από τα πιο «ριζοσπαστικά στοιχεία» και υπενθυμίζοντας

ότι αυτή ήταν η μοναδική ανταλλαγή αυτού του είδους στην παγκόσμια ιστορία που πραγματοποιήθηκε δυνάμει σύμβασης μεταξύ κρατών. Με εξαίρεση τους μουσουλμάνους της Δυτικής Θράκης και τους ελληνορθόδοξους χριστιανούς της Κωνσταντινούπολης, της Ιμβρου και της Τενέδου, με τη Συνθήκη να ορίζει ρητά το πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων των δύο μειονοτήτων. Η Κατερίνα Σακελλαροπούλου μίλησε για δε για μία «ακμάζουσα μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης, σε λυπηρή αντίθεση με τη συνεχώς συρρικνούμενη ελληνική μειονότητα της Τουρκίας». Πρόσθεσε με έμφραση δε, ότι «σύμφωνα με θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου, οι συνθήκες που καθορίζουν τα σύνορα δεν μπορούν να λήξουν και δεν «λήγουν». Ούτε μπορούν να αναθεωρηθούν μονομερώς από ένα συμβαλλόμενο μέρος, χωρίς τη συναίνεση των άλλων».

Ο **Λουκάς Τσοούκαλης**, πρόεδρος του **ΕΛΙΑΜΕΠ**, σημείωσε ότι «για την Ελλάδα και την Τουρκία, δύο γείτονες με δύσκολο παρελθόν, η Συνθήκη της Λωζάννης ήταν πρωτίστως μια συνθήκη ειρήνης που ακολούθησε έναν μακρύ και αιματηρό πόλεμο», για να επισομάνει πως ακόμα και αν ο διάλογος είναι όντως δύσκολος, θα πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου ποια είναι η εναλλακτική και να υπενθυμίζουμε στους εαυτούς μας όσα απαισία συνοδεύουν έναν πόλεμο.

Στην ομιλία του με θέμα «η Συνθήκη

Τι συζητήθηκε στην πρώτη ημέρα του διεθνούς συνεδρίου για τα 100 χρόνια από τη Συνθήκη της Λωζάννης που διοργανώνουν το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής

κη της Λωζάννης ως ακρογωνιαίος λίθος της κυριαρχίας» ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, του Πανεπιστημίου Πειραιά, Πέτρος Λιάκουρας, υπογραμμίζει ότι η συνθήκη δεν αφήνει περιθώρια αναθεώρησης και επισήμανε ότι στο άρθρο 12 της συνθήκης το οποίο «επιβεβαιώνει ρητά τον οριστικό άνευ όρων τίτλο εδαφικής κυριαρχίας της Ελλάδας επί όλων των νησιών της Ανατολικής Μεσογείου - εννοώντας το Αιγαίο».

Ως μία «επιτυχημένη διεθνή συνθήκη», η οποία ωστόσο είναι αντιμετώπιση με προκλήσεις χαρακτηρίζει τη Συνθήκη της Λωζάννης, ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, στο Πανεπιστήμιο της Αγκυρας Μπεγιαζίτ Γιλντιρίμ, Γιουτζέλ Ασέρ. Όπως επισήμανε δε Αθήνα και Αγκυρα έχουν αναμετρουόμενες απόψεις σε σχέση με τη Λωζάννη, όχι μόνο όσον αφορά το καθεστώς των νησιών του Αιγαίου, αλλά και για ζητήματα όπως το καθεστώς των μειονοτήτων, ενώ αναφέρθηκε και στο ζήτημα της αποστρατιωτικοποίησης. Ενώ καταλήγοντας υπογράμμισε ότι στο μέλλον Ελλάδα και Τουρκία μπορεί να έχουν κάποιες πιο σοβαρές διαφωνίες αν δεν αντιμετωπίσουμε σωστά τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο χωρών.

Αναφερόμενος στο πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λωζάννης, ο Ευάγγελος Βενιζέλος, καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου, πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και πρώην ΥΠΕΞ, ανέφερε και κατά πόσο αυτή μπορεί να είναι ένας παράγοντας επαναπροσέγγισης ή έντασης στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Σημείωσε δε ότι δεδομένου του μορατόριουμ πρεμίας σε Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο είναι λογικό να υποθέσει κανείς, ότι μετά τις δεύτερες εκλογές στην Ελλάδα Αθήνα και Αγκυρα θα αναλάβουν πρωτοβουλίες για την επανάληψη των διερευνητικών επαφών και των ΜΟΕ. Τόνισε δε ότι το στρατιωτικό - πολιτικό - διπλωματικό και νομικό πλαίσιο της Συνθήκης της Λωζάννης εξακολουθεί να επηρεάζει το σημερινό πλαίσιο. Και πρόσθεσε ότι η Συνθήκη της Λωζάννης είναι άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένη με όλα τα ανοικτά μέτωπα στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΦΩΤΑΚΗ

ΕΠΙΧΡΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

► Όπως υπογράμμισε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η Συνθήκη της Λωζάννης δημιούργησε ένα σταθερό πλαίσιο, «το οποίο εξακολουθεί να αποτελεί πυλώνα ειρήνης στην περιοχή»